KOMMISSIONENS BESLUT

av den 8 juli 1999

om det statliga stöd som Tyskland beviljat Gröditzer Stahlwerke GmbH och dess dotterföretag Walzwerk Burg GmbH

[delgivet med nr K(1999) 2264]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/720/EG, EKSG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 i detta,

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen, särskilt artikel 4 c i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt protokoll 14 till detta,

med beaktande av kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG av den 27 november 1991 ([1]) och kommissionens beslut nr 2496/91/EKSG av den 18 december 1996 ([2]) om gemenskapsregler för stöd till stålindustrin,

efter att i enlighet med ovan nämnda bestämmelser ha givit berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter, med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

1. Förfarandet

1. Genom en skrivelse av den 6 juni 1997 anmälde Tyskland enligt artikel 88.3 i EG-fördraget de finansieringsåtgärder som före och under privatiseringen av Gröditzer Stahlwerke GmbH (GS) och dess dotterföretag Walzwerk Burg GmbH (WWB) beviljats till förmån för dessa företag.

2. Kommissionen underrättade genom en skrivelse av den 5 augusti 1997 Tyskland om sitt beslut att på grund av dessa stöd inleda förfarandet enligt artikel 6.5 i beslut nr 2496/96/EKSG. Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([3]). Kommissionen har uppmanat andra berörda parter att inkomma med synpunkter på åtgärderna.

3. Genom skrivelser av den 23 september och 13 november 1997, 24 juli, 14 augusti och 14 oktober 1998, 7 och 20 januari, 1 februari och 29 mars 1999 överlämnade Tyskland till kommissionen kompletterade uppgifter och handlingar. I januari 1998 samt den 1 december 1998, 11 mars samt 23 och 29 april 1999 hölls möten mellan kommissionen och Tyskland.

4. De synpunkter som kommissionen fått från andra berörda parter har meddelats Tyskland, som kommenterade dem genom en skrivelse av den 27 april 1998.

2. Utförlig beskrivning av åtgärderna

2.1 *Anmälan*

5. Den 6 juni 1997 meddelade Tyskland att GS under åren 1992–1996 fått finansiella tillskott till ett belopp av 263,7 miljoner tyska mark. Detta belopp består av följande delar: 207,3 miljoner mark som delägarlån av de olika statliga aktieägarna av GS, 53,4 miljoner mark i form av banklån som garanterats av Treuhandanstalt och Bundesanstalt för Vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) samt 3 miljoner mark som direkt stöd. Ett ytterligare bidrag på 8,4 miljoner mark betalades separat till GS inom ramen för det tyska regionala stödprogrammet Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur. I samma anmälan underrättade Tyskland kommissionen om att den statliga aktieägaren Beteiligungs-Management-Gesellschaft mbH (BMGB) den 1 januari 1997 sålt GS och dess helägda dotterföretag WWB till Georgsmarienhütte (GMH). Enligt uppgifterna i anmälan innebar försäljningen av GS och WWB kostnader för BMGB på sammanlagt 393 miljoner mark, som till största delen härrörde från avskrivning av del-

([1]) EGT L 362, 31.12.1991, s. 57.
([2]) EGT L 338, 28.12.1996, s. 42.
([3]) EGT C 395, 31.12.1997, s. 5.

ägarlånen och banklånen. Tyskland bekräftade att GMH:s anbud var det bästa med tanke på dess åtaganden att bibehålla arbetsplatser, genomföra investeringar och överföra teknik.

2.2 *Inledningen av förfarandet*

6. I samband med anmälan beslutade kommissionen att inleda förfarandet enligt beslut nr 2496/96/EKSG (nedan kallat sjätte gemenskapsreglerna för statligt stöd till stålindustrin). Skrivelsen till Tyskland översändes den 5 augusti 1997 och offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([4]).

7. Då förfarandet inleddes utgick kommissionen från att delägarlånet på 207,3 miljoner mark utgjorde statligt stöd, eftersom det var räntefritt och företaget inte hade ställt några säkerheter. Vidare antog kommissionen att de garanterade banklånen på 53,4 miljoner mark utgjorde stöd, eftersom avgiften (Bürgschaftsentgelt) uppgick till endast 0,5 %. Slutligen konstaterades att regionalstödet på 8,4 miljoner mark måste prövas med avseende på sin förenlighet med gemenskapslagstiftningen. Beträffande privatiseringen ifrågasatte kommissionen om försäljningen till ett negativt pris överensstämde med principerna för marknadsmässiga investeringar. Enligt föreliggande uppgifter skulle det ha varit kostnadsmässigt fördelaktigare att likvidera GS. På grundval av föreliggande uppgifter gick det heller inte att avgöra om privatiseringsförfarandet varit öppet och villkorslöst. Slutligen konstaterades att privatiseringsavtalet uppenbarligen innehöll åtaganden från BMGB:s sida om investeringsstöd till GS.

2.3 *Den totala mängd statliga medel som tillförts före privatiseringen*

8. På grundval av anmälan och de ytterligare uppgifter som Tyskland lagt fram under förfarandet konstaterar kommissionen att GS före privatiseringen fått följande finansiella tillskott:

(miljoner mark)

	Delägarlån	Garanterade banklån	Direkta tillskott	Totalt
Investeringsåtgärder	43,5	53,4	12,5	109,4
Sociala åtgärder	30,0	—	31,3	61,3
Driftsåtgärder	133,8	—	—	133,8
	207,3	53,4	43,8	304,5

I kolumnen ”Direkta tillskott” ingår inte endast det anmälda beloppet på 3 miljoner mark och det regionala stödet på 8,4 miljoner mark, utan även finansieringen av sociala åtgärder till ett belopp av 28,3 miljoner mark och skattelättnader på 4,1 miljoner mark, som Tyskland lämnat uppgifter om under förfarandet.

9. Nedan beskrivs dessa belopp närmare.

2.3.1 *Investeringsåtgärder*

10. För att finansiera ett investeringsprogram på 110,2 miljoner mark fick GS statliga medel till ett totalt belopp av 109,4 miljoner mark. Av de närmare uppgifter som lämnats till kommissionen om investeringsprogrammet framgår att under perioden 1992–1996 genomfördes investeringar varje år i företagets hela verksamhet. Summan på 109,4 miljoner mark består av följande delar:

a) Ett belopp på 43,5 miljoner mark i form av delägarlån. Dessa lån var räntefria och det fanns ingen fastställd tidsplan för återbetalningen.

b) Ett belopp på 53,4 miljoner mark i form av banklån, som till 100 % garanterades av Treuhandanstalt och BvS.

c) De direkta tillskotten består av beloppet på 8,4 miljoner mark i regionalt stöd och 4,1 miljoner mark i form av skattemässiga investeringsstöd enligt gällande lagstiftning (Investitionszulagengesetz).

Beträffande den rättsliga grunden för delägarlånen och garantierna hänvisade Tyskland till den allmänna skyldigheten till omstrukturering enligt artikel 25 i avtalet om Tysklands enande (Einigungsvertrag) och paragraferna 2–6 i lagen om Treuhandanstalt (Treuhandgesetz).

11. Vad gäller investeringskostnader i samband med dessa stödåtgärder till investeringar, har Tyskland underrättat kommissionen om att ett belopp på 13,3 miljoner mark investerats i produktionsområdet stål och 96,9 miljoner mark i produktionsanläggningar som inte omfattas av EKSG-fördraget. De olika investeringarna beskrivs utförligt i beslutet att inleda förfarandet.

2.3.2 *Sociala åtgärder*

12. Totalt 61,3 miljoner mark har använts för sociala åtgärder. Detta belopp består av följande delar:

a) Ett belopp på 26,1 miljoner mark för att bekosta en social plan för program för uppsägningar och för-

([4]) Se fotnot 3.

tidspensioneringar samt en sysselsättningspool. Normalt skulle företaget varit tvunget att självt bära dessa kostnader, men på grund av GS:s finansiella svårigheter övertog EREL Verwaltungs GmbH und Co Management KG (EREL) finansieringen genom delägarlån.

b) BMGB betalade ett bidrag till GS på 28,3 miljoner mark för att täcka kostnaderna för sociala åtgärder utöver den sociala planen. Bland dessa fanns först och främst finansieringen av en arbetstidsförkortning och utbildningsåtgärder för övertaliga anställda. Enligt Tysklands uppgifter har de olika statliga aktieägarna betalat sådana åtgärder för alla östtyska företag för vilka de varit ansvariga.

c) Ett belopp på 6,9 miljoner mark för att finansiera sysselsättningsfrämjande åtgärder enligt paragraf 249 i lagen om främjande av sysselsättningen (Arbeitsförderungsgesetz, AFG). På grundval av denna lag upprättades ett program för att sysselsätta övertaliga eller uppsagda anställda i (före detta) Treuhandföretag i miljösaneringsverksamheter. Normalt har de statliga myndigheterna och de berörda företagen bidragit till finansieringen. I beloppet på 3 miljoner mark ingår GS:s andel (Eigenanteil), som företaget inte kunde betala på grund av sin svåra finansiella situation.

2.3.3 *Driftsåtgärder*

13. För att täcka driftsåtgärderna användes delägarlån till ett belopp av 133,8 miljoner mark. I anmälan uppgavs att stödbeloppet för driftsåtgärder uppgick till 166,8 miljoner mark. Under förfarandet framkom dock efterhand att 33 miljoner mark av detta belopp i själva verket användes för sociala åtgärder (de belopp som nämns ovan i skäl 12 a och c).

14. Den 14 augusti 1998 överlämnade Tyskland till kommissionen en rapport som utarbetats av KPMG ([5]). I denna behandlades fördelningen i efterhand av dessa 133,8 miljoner mark på GS:s olika produktionsområden genom att fastställa kassaflödesbehovet (EBDIT-Ergebnis) för respektive område under åren 1991–1996. KPMG:s resultat grundade sig på GS:s interna redovisning. Den tyska regeringen instämde i KPMG:s slutsatser.

15. KPMG fördelade driftsåtgärderna enligt följande:

a) Ett belopp på 49 miljoner mark för att täcka kumulerade rörelseförluster i tre av GS:s fyra produktionsområden (smideri, ringvalsverk och gjuteri). Förlusterna för dessa produktionsområden uppgick till totalt 62 miljoner mark, som dock delvis uppvägdes av rörelsevinsten för stålproduktionen (13 miljoner mark).

b) Ett belopp på 18 miljoner mark för att täcka allmänna kostnader.

c) Ett belopp på 40 miljoner mark för att uppfylla avtalade åtaganden och avveckla fordringar, som till största delen härrörde från beslut att avbryta investeringsprogram som tillkommit under DDR-tiden.

d) Ett belopp på 17 miljoner mark för Sanierung, dvs. sanering och upprojning av mark.

e) Ett belopp på 9 miljoner mark för övriga kostnader.

16. För de belopp som anges i skäl 15 b–e har KPMG tilldelat stålproduktionen ett totalt belopp på 3,6 miljoner mark. De övriga beloppen hänfördes till de sektorer som inte omfattas av EKSG-fördraget.

2.4 ***Finansieringsåtgärder under privatiseringen***

17. Den 1 januari 1997 såldes GS och dess dotterföretag WWB till GMH. Enligt uppgifterna i anmälan medförde denna privatisering totala kostnader (negativt försäljningspris) på 393 miljoner mark. Dessa kostnader bestod till största delen i avskrivning av delägarlån, avstående från återbetalning av sociala subventioner och avveckling av de garanterade banklånen (se skäl 5 ovan).

18. Hit hörde dock även nya finansiella medel, som tillhandahölls av den (statliga) säljaren BMGB:

a) Ett belopp på 37,5 miljoner mark som stöd till eget kapital (Eigenkapitalhilfe). Enligt uppgifterna i anmälan skulle detta belopp användas för att finansiera en investeringsplan till en kostnad av 43,5 miljoner mark under åren 1997 och 1998. Enligt privatiseringsavtalet var dessa medel dock avsedda för driftsändamål.

b) Ett belopp på 20,8 miljoner mark (varav 16,3 miljoner mark för GS och 4,5 miljoner mark för WWB), som skulle betalas i form av ”bidrag till mellanfinansiering” och dras av från det mottagna regionalstödet. Från och med privatiseringen till och med den 10 januari 1999 fick GS regionalstöd till ett belopp av 13 miljoner mark. Enligt privatiseringsavtalet har GS fortfarande rätt till den återstående delen på 3,3 miljoner mark (16,3 miljoner mark avkortat med 13 miljoner mark).

([5]) Stellungnahme zur Finanzmittelverwendung für die Jahre 1991 bis 1996 der Gröditzer Stahlwerke GmbH, Gröditz.

2.5 ***WWB***

19. WWB är ett självständigt företag med verksamhet som inte omfattas av EKSG-fördraget. Det såldes av sin statliga ägare EREL till GS i samband med privatiseringen av EREL. Före denna privatisering hade det aldrig varit ett dotterföretag till GS.

3. **Synpunkter från andra berörda parter**

20. Tre andra berörda parter, som tillhör samma koncern (Max Aicher GmbH & Co, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH och Lech Stahlwerke GmbH), inlämnade den 30 januari 1998 och 2 februari 1998 sina synpunkter till kommissionen. Enligt deras redogörelser fick GMH genom försäljningen till ett negativt pris medel (kontanter), som innebar att företaget kunde förbättra sin finansiella situation och finansiera förvärv. Dessutom har villkoren för försäljningen av GS lett till snedvridning av konkurrensen.

4. **Tysklands synpunkter**

21. Tyskland yttrade sig om inledningen av förfarandet genom en skrivelse av den 23 september 1997 och har lämnat ytterligare uppgifter i de handlingar som anges i skäl 3 ovan. Dessa synpunkter har beaktats.

22. I sitt svar på de andra berörda parternas synpunkter uppgav Tyskland den 7 maj 1998 att försäljningen av GS inte påverkar GMH:s tillgång på kontanta medel. I privatiseringsavtalet hade GMH förpliktat sig att inte sälja några av GS:s tillgångar. Företaget kan heller inte nu göra detta, eftersom försäljningen av andelar är vilande i väntan på resultatet av kommissionens undersökning av stöd till förmån för GS. Priserna fastställs på rent affärsmässiga grunder och det finns ingen gemensam finansiell förvaltning. GMH är av samma åsikt som Tyskland.

5. **Bedömning av åtgärderna**

5.1 ***Det fördrag som skall tillämpas på WWB och GS***

5.1.1 *WWB*

23. Såsom förklaras i beslutet att inleda förfarandet är WWB ett självständigt företag som inte omfattas av EKSG-fördraget, och som den statliga ägaren sålde till GS i samband med privatiseringen. Före privatiseringen var det inget dotterföretag till GS. Efter privatiseringen fungerar företaget som Stahl Service Center för GS.

24. Följaktligen skall WWB bedömas enligt EG-fördraget. Tyskland har hävdat att de finansiella tillskott som WWB fått del av till följd av företagets storlek inte måste anmälas på grundval av de olika Treuhandprogram som kommissionen godkänt (senast genom beslutet i ärende nr N 786/94, skrivelse (95) D/1062) ([6]). Därför kommer kommissionen att pröva WWB:s ställning endast med avseende på privatiseringen och den utsträckning i vilken företaget har del i de totala likvidationskostnaderna.

5.1.2 *GS*

EKSG-bestämmelser för stålföretag/inledning av förfarandet

25. GS tillverkar stålprodukter som ingår i bilaga I till EKSG-fördraget (flytande stål och göt) och följaktligen omfattas av artikel 80 i EKSG-fördraget. Dessutom skall företaget betala avgifter enligt artikel 49 i EKSG-fördraget.

26. I detta sammanhang kan man påminna om ställningen för de stålföretag som omfattas av EKSG-fördraget i de nya tyska delstaterna, vilka har varit föremål för en rad beslut. Vidare hänvisas det till att på dessa företag tillämpades fram till 1995 vissa undantagsbestämmelser, som anges i det strikta regelverket i beslut nr 3855/91/EKSG (femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin). Framför allt hade dessa företag enligt gemenskapsreglerna tillåtelse att ta emot regionala investeringsstöd. Dessutom har rådet genom enhälliga beslut enligt artikel 95 i EKSG-fördraget godkänt betalning av en mängd olika stödåtgärder av olika storlek till EKO Stahl und SEW Freital för att dessa företag skall kunna återställa sin lönsamhet. En viktig beståndsdel i dessa beslut var att företagen skulle privatiseras på basis av långtgående undsättnings- och omstruktureringsåtgärder.

I GS:s fall anmäldes aldrig stödåtgärderna till kommissionen. Detta stred mot villkoren i de olika Treuhandprogrammen, enligt vilka stödåtgärder till förmån för företag med verksamhet i känsliga sektorer skall anmälas på förhand. Anmälan gjordes först efter det att företaget privatiserats 1997, samt efter utbetalning av stöd i form av delägarlån m.m. Eftersom GS är ett EKSG-företag fick endast sådant stöd beviljas till dess förmån (1997), som var tillåtet enligt respektive gällande gemenskapsregler för stöd till stålindustrin, dvs. stöd till forskning och

([6]) Enligt Treuhandprogrammet behövde stöd till Treuhandföretag i icke-känsliga sektorer inte anmälas om det ifrågavarande företaget under åren 1992–1994 hade färre än 1 500 anställda och om stöden totalt uppgått till mindre än 150 miljoner mark. Från och med 1995 ändrades dessa villkor till 250 anställda och 50 miljoner mark. WWB hade i genomsnitt 125 anställda och summan av stöden till förmån för WWB från år 1992 till 1997 uppgick till 56 miljoner mark.

utveckling, miljöskyddsåtgärder och nedläggning. Följaktligen kunde EKSG-företag få del av andra stödåtgärder (t.ex. driftsstöd, regionalt investeringsstöd) endast genom artikel 95 i EKSG-fördraget.

27. Såsom kommissionen hävdar i sitt beslut att inleda förfarandet, framgår det obetingat ur själva EKSG-fördraget att principen är att stöd till förmån för ett EKSG-stålföretag bedöms enligt EKSG-fördraget ([7]). Denna princip gäller även då ett EKSG-företag också tillverkar produkter som inte omfattas av EKSG-fördraget.

28. Kommissionen har dock som ett undantag från denna regel godtagit att vissa stöd till ett EKSG-företag kan bedömas enligt de relevanta bestämmelserna i EG-fördraget. De verksamheter som får stöd måste dock omfattas av EG-fördraget och vara fullständigt åtskilda från de verksamheter på vilka EKSG-fördraget tillämpas.

29. Då förfarandet inleddes ansåg kommissionen att dessa villkor inte var uppfyllda. Eftersom GS var ett enskilt företag utan separat bokföring, antog kommissionen att det fanns risk för överlappningar och att det dessutom var omöjligt att avgöra vilka statliga stöd som mottogs för verksamheter som omfattas respektive inte omfattas av EKSG-fördraget.

Tysklands svar

30. I sin reaktion på inledandet av förfarandet har Tyskland inte ifrågasatt kommissionens slutsats att GS är ett EKSG-företag på området för stålproduktion. Tyskland ansåg det dock vara möjligt att fördela de finansiella åtgärderna på verksamheter som omfattas respektive inte omfattas av EKSG-fördraget.

31. I sitt svar har Tyskland uppgivit att i genomsnitt 6–7 % årligen av de EKSG-stålprodukter som GS producerar säljs till tredje part – och detta sakförhållande är alltjämt bestående. De resterande 93–94 % använder GS själv som grundmaterial för sina produktionsområden smideri, gjuteri och ringvalsverk. På dessa områden bearbetas stålet till stålprodukter som inte omfattas av EKSG-fördraget. Därför gäller stöden till dessa anläggningar endast konkurrensen med produkter som omfattas av EG-fördraget. Följaktligen bör dessa stöd bedömas enligt reglerna för statligt stöd i EG-fördraget.

Beträffande investeringsåtgärderna hävdar Tyskland att eftersom de ifrågavarande anläggningstillgångarna kan kopplas till speciella produktionsanläggningar bör endast investeringar i anläggningar, med vilka EKSG-produkter tillverkas (13,3 miljoner mark) bedömas enligt EKSG-fördraget. Annat investeringsstöd bör bedömas enligt EG-fördraget.

Vad gäller socialplans- och driftsåtgärderna hänvisar Tyskland till den rapport från KPMG som nämns ovan i skäl 14 och man instämmer i dess slutsatser beträffande fördelningen av stöd mellan EKSG-anläggningar och anläggningar som inte omfattas av EKSG-avtalet.

32. Tyskland anser därför att finansiella åtgärder som gäller verksamheter som inte har direkt samband med tillverkning av EKSG-stålprodukter bör bedömas enligt reglerna om statligt stöd i EG-fördraget. I en skrivelse av den 29 mars 1999 förklarade Tyskland att samtliga stöd till GS bör bedömas enligt reglerna om statligt stöd i EG-fördraget.

Kommissionens uppfattning

33. EKSG-bestämmelserna om statligt stöd reglerar stöd som snedvrider konkurrensen mellan det gynnade företaget och dess konkurrenter på marknaderna för EKSG-produkter. På liknande sätt gäller de bestämmelser om statligt stöd som finns i EG-fördraget sådant stöd som snedvrider konkurrensen mellan företag på marknaderna för EG-produkter.

I regel bedöms stöd till förmån för ett EKSG-företag enligt EKSG-fördraget. Under vissa förhållanden kan dock EG-fördraget vara tillämpligt på stöd till verksamheter som inte faller under EKSG i ett företag där de verksamheter som får stöd är tydligt åtskilda från EKSG-verksamheterna.

För att avgöra om de verksamheter som får stöd är otvetydigt åtskilda måste man göra åtskillnad mellan de olika former av stöd som beviljas.

Investeringsstöd

34. Visserligen är GS ett enskilt företag utan separat bokföring för de olika verksamheterna, vilket försvårar problemet att fördela stödet på dess olika affärsområden, men oberoende av detta gäller att de investeringar som stötts i detta fall hänger samman med anläggningstillgångar som är kopplade till bestämda produktionsanläggningar.

De produktionsområden i GS som omfattas av EKSG-fördraget är fysiskt åtskilda från dem som inte omfattas

([7]) Dom i Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt av den 21 januari 1999 i de förenade målen T-129/95, T-2/96 och T-97/96, Neue Maxhütte mot kommissionen. Ännu ej offentliggjord i EG-domstolens REG.

av detta avtal. Det stål som tillverkas på produktionsområdet stål förs vidare till andra anläggningar på GS:s område (smideri, ringvalsverk och gjuteri). Slutprodukterna från dessa anläggningar ([8]) skiljer sig entydigt från slutprodukterna från stålanläggningen och säljs på olika relevanta marknader. Eftersom de framställs i respektive egna produktionsområden är produktionsprocesserna inte integrerade utan fysiskt åtskilda från varandra. Därför är det med avseende på investeringsstöden möjligt att tydligt skilja mellan de relevanta EKSG- och EG-verksamheterna.

Driftsstöd och sociala åtgärder

35. Detta gäller dock inte driftsåtgärderna och de sociala åtgärderna. Här finns det inget direkt samband mellan beviljade lån eller bidrag och den verksamhet som skall finansieras. Separata bedömningar enligt EKSG- eller EG-fördraget är möjliga endast där man kan skilja mellan stöd till EKSG-verksamheter och till andra verksamheter. I GS:s fall finns det varken skilda konton eller separata redovisningssystem som skulle underlätta ett sådant särskiljande. Under dessa förhållanden måste man dra slutsatsen att stöd till förmån för ett EKSG-företag, där det finns en reell risk för att en verksamhet skall påverka en annan, skall bedömas enligt EKSG-bestämmelserna.

36. Dessutom har det hos GS faktiskt förekommit påverkan mellan EKSG- och icke-EKSG-verksamheter. Det gjordes ingen koppling mellan de enskilda lånen och subventionerna och de respektive verksamheter till vars finansiering de användes då de beviljades. Den i efterhand utarbetade KPMG-rapporten strider mot anmälan med avseende på fördelningen av stöd på 166,8 miljoner mark för driftsåtgärder och sociala åtgärder (för en detaljerad redogörelse, se skälen 12 a och c samt skälen 13–16):

	Anmälan	KPMG
Socialstöd	103	33
Förlustutjämning	40	49
Sanering	17	17
Avveckling av fordringar	—	40
Finansieringskostnader	—	18
Övrigt	—	9
Utan närmare uppgifter	6	—
Totalt	166	166

([8]) Huvudprodukterna är följande: i ringvalsverket: ringar, flänsar och hjul, i gjuteriet: gjutdelar för maskinbyggnad, i smideriet: stavar, smidesdelar, hålsmidesdelar, vevaxlar.

37. Detta visar tydligt att GS fick tillgång till stöd för driftsändamål utan några klausuler eller mekanismer för att fördela stödet på verksamhet som omfattas respektive inte omfattas av EKSG. Fördelningen överläts helt och hållet på företaget och det fanns inga förhandskriterier för att logiskt separera de olika affärsområdena.

38. 93% av GS:s stålproduktion såldes inte på marknaden, utan bearbetades inom företaget till slutprodukter. Utgångspunkten för den interna prissättningen och redovisningen i företaget var att produktionsområdet stål vidareförde sina produkter till de efterföljande produktionsområdena och som motprestation fick full ersättning för sina direkta och indirekta kostnader, och detta oberoende av att försäljningen av slutprodukterna innebar stora förluster för GS. Av de sifferuppgifter som lämnades då förfarandet inleddes kan man sluta sig till att GS sedan 1990 inte uppnått någon vinst. Tvärtom kumulerades under åren 1992–1996 förluster till ett belopp av mer än 317 miljoner mark. Under varje år i denna period översteg driftskostnaderna kraftigt omsättningen (i genomsnitt 30 miljoner mark per år).

39. Vid fördelningen av vinster och förluster förfar man därför godtyckligt i den interna redovisningen och beaktar inte att tillverkningsprocessen som helhet går med förlust. Visserligen återges resultaten av GS:s olika verksamheter under åren 1991–1996 i KPMG-rapporten på basis av den interna redovisningen, men rapporten visar även att 7% av produktionen i GS (dvs. produktionsområdet stål) går med vinst, medan de övriga 93% (smideri, ringvalsverk och gjuteri) går med förlust. Därför ter sig den kostnadskalkyl som GS tillämpar på sin affärsverksamhet knappast ekonomiskt rationell.

40. Under dessa omständigheter kunde verksamheten i smideriet, gjuteriet och ringvalsverket fortsätta endast med hjälp av de beviljade driftsstöden. Därför kunde GS använda sina egna medel först och främst för stålanläggningen (EKSG-produktionsområdet). Följaktligen drog produktionsområdet stål nytta av stöden till förmån för de efterföljande EG-verksamheterna.

41. Av ovanstående redogörelse följer att det underlag som lagts fram för att skilja mellan EG- och EKSG-verksamheter ur bokföringsmässig synpunkt inte är tillräckligt för att påvisa att driftsstöd till förmån för dessa verksamheter bör prövas på grundval av båda fördragen. I motsats till vad som gäller för investeringsstöden finns det ingen fullständig åtskillnad mellan de olika områdena i företaget.

Slutsats

42. Stödreglerna i EKSG-fördraget skall tillämpas på de drifts- och socialstöd som Tyskland ställt till förfogande.

Inom stålbranschen finns överkapacitet, och det är nödvändigt att upprätthålla en sträng disciplin.

Stödreglerna i EG-fördraget skall, enligt redogörelsen i skäl 34, tillämpas på investeringar i samband med GS:s anläggningstillgångar för produktion av EG-produkter.

Stödreglerna i EKSG-fördraget skall tillämpas på stöd till investeringar i samband med GS:s anläggningstillgångar för EKSG-produkter.

5.2 ***Bedömning av de finansiella åtgärderna före privatiseringen – allmänt***

43. Enligt uppgifterna i anmälan gavs investeringsstöd i form av garanterade banklån till ett belopp av 53,4 miljoner mark, delägarlån på 43,5 miljoner mark och regionalt stöd inom ramen för det regionala stödprogrammet på 8,4 miljoner mark, som utbetalades år 1994. Den 14 oktober 1998 underrättade Tyskland kommissionen om att 4,1 miljoner mark ställts till förfogande som investeringstillskott under åren 1992–1995 för att täcka kostnaderna för investeringar fram till 1994.

44. GS är ett företag i svårigheter eftersom betydande förluster kumulerats sedan dess grundande. De olika statliga myndigheterna har ställt till förfogande räntefria lån utan återbetalningsskyldighet. Det är uppenbart att en privat investerare aldrig skulle ha beviljat GS sådana lån. Följaktligen utgör delägarlånen i sin helhet stöd.

45. Enligt kommissionens meddelande till medlemsstaterna ([9]) är statliga garantier till förmån för företag i svårigheter stöd motsvarande hela det garanterade lånet. Tyskland har under förfarandet meddelat kommissionen att garantiavgiften uppgick till 0,25 % och att ingen bedömning av risken gjorts. Kommissionen anser att avgiften på 0,25 % är synnerligen låg med tanke på GS:s finansiella svårigheter. De garanterade lånen utgör därför i sin helhet stöd.

46. Såsom förklaras i skäl 34 skall investeringsstöden bedömas enligt två olika fördrag. Det investeringsstöd som är relevant för EKSG skall bedömas enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget och de gemenskapsregler för stöd till stålindustrin som var i kraft då stödet beviljades. Investeringsstödet i samband med EG-verksamheter skall bedömas enligt bestämmelserna i artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget samt de bestämmelser om investeringsstöd som var i kraft då stödet beviljades.

5.2.1 *Bedömning av investeringsstödet till förmån för produktionsområdet stål (EKSG)*

47. Enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget är alla slags subventioner eller stöd som beviljats av medlemsstaterna oförenliga med den gemensamma marknaden och därför förbjudna. Undantagsfall fastställs i de olika gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

48. Tyskland förklarar att de investeringar som genomfördes inom produktionsområdet stål till ett belopp av 0,5 miljoner mark finansierades genom investeringstillskott. Det återstående beloppet härrör från delägarlån och garanterade banklån. Det regionala stödet inom ramen för det regionala stödprogrammet användes inte för att täcka kostnader för investeringar inom produktionsområdet stål.

49. En del av investeringsstödet beviljades under den tid då de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin var i kraft. Enligt artikel 5 i gemenskapsreglerna kan investeringsstöd till förmån för stålföretag som anges i allmänna regionala stödordningar anses vara förenliga med den gemensamma marknaden om det gynnade företaget har sitt säte på f.d. DDR:s territorium och om stödet anmälts senast den 30 juni 1994 och godkänts och utbetalats senast den 31 december 1994 (för investeringstillskott enligt lagen om investeringstillskott (Investitionszulagengesetz) från 1990 utlöpte fristen den 31 december 1995).

50. Anmälan av de ifrågavarande stöden skedde först den 6 juni 1997. Förstinstansrätten bekräftade i sin dom av den 31 mars 1998 i målet T-129/96, Preussag Stahl mot kommissionen ([10]), att anmälnings- och godkännandefristerna i de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin är bindande för kommissionen. Följaktligen kan kommissionen inte beakta något av dessa stöd, eftersom de anmäldes efter den 30 juni 1994 och inte kunde bedömas före den 31 december 1994. Frågan om element av stöden ur materialrättslig synvinkel skulle ha varit tillåtna är därför irrelevant.

51. Investeringsstöden till ett belopp av 13,3 miljoner mark, som förts till stödet för produktionsområdet stål, är därför oförenliga med EKSG-fördraget och de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

5.2.2 *Bedömning av investeringarna på produktionsområden som inte omfattas av EKSG-fördraget*

52. Investeringarna på produktionsområden som inte omfattas av EKSG-fördraget uppgick till 96,9 miljoner mark, och totalt beviljades stöd för dessa till ett belopp av 96,1 miljoner mark. Därav var 8,4 miljoner mark regio-

([9]) EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

([10]) REG. 1998, II-629.

nalstöd, 3,6 miljoner mark investeringstillskott och det återstående beloppet delägarlån och garanterade banklån. Dessa lån beviljades enligt de allmänna bestämmelserna i avtalet om Tysklands enande och lagen om Treuhandanstalt (Treuhandgesetz).

53. Den 14 oktober 1998 underrättade Tyskland kommissionen om att det regionala stödprogrammet (Gemeinschaftsaufgabe) under den ifrågavarande tiden inte gällde Treuhand-företag. Följaktligen agerade Treuhandanstalt, EREL och BvS vid beviljandet och garanterandet av dessa lån de facto som regionala stödmyndigheter och lånen var en ersättning för regionalt investeringsstöd.

54. Kommissionen påminner om att taket för regionalt investeringsstöd inom ramen för det regionala stödprogrammet, inklusive kumulering med andra regionala stödordningar under den ifrågavarande tiden uppgick till 35 % brutto.

55. Gentemot detta hävdar Tyskland att ett högre belopp för investeringsstöd kunde beviljas enligt de olika Treuhandprogrammen ([11]).

56. Detta argument är ohållbart. GS är ett stålföretag och enligt de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin är investeringsstöd tillåtet endast som undantag till ett allmänt förbud, för en begränsad tid och med en högsta nivå på 35 %. Detta bekräftades i fallet EKO-Stahl ([12]) och på nytt i kommissionens rapport om tillämpningen av de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin 1994 ([13]).

Dessutom är GS verksamt i en känslig sektor såsom detta begrepp definieras i de olika Treuhand-programmen. Begreppet känslig sektor omfattar inte endast stålproduktion inom ramen för EKSG, utan även förstadier till EKSG-stål såsom smide och göt, såsom förklaras i rambestämmelserna för vissa stålområden som inte omfattas av EKSG-fördraget ([14]). GS har verksamhet i båda produktionssektorerna och är således otvivelaktigt verksamt inom en känslig sektor.

57. Enligt Treuhandprogrammen skall stöd till förmån för företag i känsliga sektorer under alla omständigheter anmälas. De specifika undantagsbestämmelser som anges i de olika på varandra följande Treuhandprogrammen har inte tillämpats och därför måste kommissionen, såsom entydigt anges i Treuhandprogrammen själva, bedöma dessa stöd på grundval av gällande bestämmelser, t.ex. gemenskapens riktlinjer för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([15]) och riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål ([16]).

58. Såsom redan förklarats är möjligheterna att godkänna stöd inom en EKSG-sektor begränsade. Eftersom GS är ett EKSG-företag finns det ingen rättslig grund för att godkänna undsättnings- och omstruktureringsstöd inom ramen för detta fördrag. I fråga om andra EKSG-företag, för vilka omstruktureringsstöd godkänts genom beslut enligt artikel 95 i EKSG-fördraget, var det väsentliga syftet att återställa deras lönsamhet i samband med en privatisering. I GS:s fall har det aldrig lagts fram någon omstruktureringsplan som skulle förutse ett återställande av lönsamheten.

59. Dessutom utgår Tyskland självt från att investeringsstöden beviljades som (ersättning för) regionalt stöd.

60. Av detta skäl anser kommissionen att den enda rättsliga grunden för att bedöma investeringsstöden är de riktlinjer för nationellt regionalstöd som var i kraft då stödet beviljades. Beträffande GS:s EG-verksamheter bör man hålla i minnet att de sker i en känslig sektor och att taken för det regionala stödet likaså är giltiga enligt rambestämmelserna för vissa stålområden som inte omfattas av EKSG-fördraget.

61. Därför utgår kommissionen från att det totala taket på 35 % för regionalstöd varken kan eller får överskridas.

62. Med beaktande av ovanstående redogörelse drar kommissionen slutsatsen att ett godkännande av en högre stödnivå än 35 % skulle innebära en oacceptabel snedvridning av konkurrensen. Följaktligen skall allt investeringsstöd till förmån för EG-verksamheter bedömas på grundval av de godkända taken för regionalt investeringsstöd enligt det regionala stödprogrammet (Gemeinschaftsaufgabe). Enligt detta program för regionalstöd tillåts en stödnivå på 35 % brutto, inklusive kumulering med andra regionala stödordningar.

63. Utgående från detta konstaterar kommissionen att 35 %, eller 33,7 miljoner mark, av det stöd som betalts för att täcka kostnaderna för investeringar i de av GS:s verksamheter som inte omfattas av EKSG-avtalet (96,1 miljoner mark) kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 i EG-fördraget. Beloppet på 62,4 miljoner mark är oförenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 88.2 i EG-fördraget.

([11]) Kommissionens skrivelse SG (91)D/17825 av den 26 oktober 1991, kommissionens skrivelse SG (92) D/17613 av den 8 december 1992 och meddelande om stöd E 15/92 av den 15 oktober 1992, kommissionens skrivelse SG (95)D/1062 av den 1 november 1995.

([12]) Meddelande i ärende C 35/94, EGT C 18/7, 17.1.1997, s. 7.

([13]) SEK(95) 1309 slutlig, s. 10–11.

([14]) EGT C 320, 13.12.1988.

([15]) Jfr. senast EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

([16]) Jfr. senast EGT C 74, 10.1.1998, s. 9.

5.3 ***Bedömning av de sociala åtgärderna***

64. Såsom redovisas i skäl 12 har 61,3 miljoner mark använts till sociala åtgärder.

65. Den subvention på 6,9 miljoner mark som använts för sysselsättningsfrämjande åtgärder enligt paragraf 249 AFG räknas inte som stöd ([17]).

66. Kommissionen godtar inte Tysklands argumentation, enligt vilken 28,3 miljoner mark för den sociala planen utgjorde en allmän åtgärd, eftersom åtgärderna beviljades till förmån för ett visst företag och inte härrörde ur offentliga medel, som utan åtskillnad är avsedda för alla företag. Följaktligen upgår det totala beloppet för det sociala stödet till 54,4 miljoner mark.

67. Såsom redan förklarats skall allt socialt stöd bedömas enligt EKSG-fördraget. Enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget är subventioner eller stöd av vilket slag som helst som beviljats av medlemsstaterna oförenliga med den gemensamma marknaden och därför förbjudna. Undantag fastställs i de vid olika tidpunkter gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin. Dessa stöd beviljades under den tid då de femte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin var i kraft. Kommissionen understryker att samma bestämmelser finns i de sjätte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

68. För att sociala åtgärder skall vara stödberättigade enligt de gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin måste de betalas till uppsagda eller förtidspensionerade arbetstagare. Vidare måste de vara förbundna med en fullständig eller partiell stängning av stålverksanläggningar som vid tiden för anmälan av stödet var i regelbunden drift, och de får inte överskrida de betalningar som den 1 januari 1991 var gängse i medlemsstaterna.

69. Enligt de uppgifter som Tyskland lämnat har GS:s produktionskapacitet under perioden 1989–1996 minskat från 285 000 ton/år till 150 000 ton/år. Den årliga produktionen av stål har minskat till 69 000 ton. Från 1990 till slutet av 1996 hade omkring 4 300 av 5 000 anställda lämnat företaget på grund av kapacitetsminskningen. Medlen har använts för att finansiera program för friställning och förtidspensionering, korttidsarbete och utbildningsinsatser till fördel för tidigare anställda vid GS. Följaktligen riktade sig alla sociala åtgärder mot anställda som i slutändan lämnade företaget.

70. På grundval av detta anser kommissionen att dessa åtgärder är förenliga med den gemensamma marknaden.

([17]) Kommissionens skrivelse av den 13 januari 1995, SG (95) D/341.

5.4 ***Bedömning av driftsstödet***

71. Ett belopp på 133,8 miljoner mark som finansierats genom delägarlån har betalats för att täcka driftskostnader under åren 1992–1996. I skälen 13–16 finns en analys av detta belopp.

72. Såsom redan förklarats skall alla dessa stöd bedömas enligt EKSG-fördraget. Enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget är alla subventioner eller stöd som beviljats av medlemsstaterna oförenliga med den gemensamma marknaden och därför förbjudna. Undantag fastställs i de vid olika tidpunkter gällande gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin, enligt vilka sådant driftsstöd är otillåtet. I skälen 35–41 påpekades dessutom att sådant driftsstöd är fungibelt, särskilt med tanke på att ingen som helst logisk förhandsfördelning av stöden har gjorts. Följaktligen är de oförenliga med EKSG-fördraget och gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

73. Kommissionen konstaterar att ett belopp på 9,6 miljoner mark efter privatiseringen använts för att delvis återbetala delägarlånet. Det totala beloppet av lån som beviljats för driftsändamål uppgår följaktligen till 124,2 miljoner mark.

5.5 ***Bedömning av åtgärderna i samband med privatiseringen***

5.5.1 *Sammanfattning av de argument som Tyskland fört fram*

74. Tysklands förklaring att privatiseringen inte innehåller något stöd bygger på följande två argument:

a) För det första var denna lösning fördelaktigare för de statliga aktieägarna/försäljarna, trots att anbudet från GMH innebar kostnader (negativt försäljningspris), eftersom en likvidation av GS hade medfört större kostnader. Följaktligen skulle även en privat investerare ha sålt GS på denna grundval.

b) För det andra var GMH:s anbud det bästa i ett villkorslöst och öppet anbudsförfarande. GMH var den enda anbudsgivaren som lade fram en företagsplan som uppfyllde säljarens krav. Tyskland hänvisar på nytt till kommissionens politik, enligt vilken en försäljning som härrör ur ett öppet och villkorslöst privatiseringsförfarande inte utgör något stöd.

5.5.2 *Argumentet att privatiseringen av GS medför kostnader*

75. Med sitt första argument hävdar Tyskland att privatiseringen fortfarande var fördelaktigare än en likvidation, trots att försäljningspriset var negativt. En likvidation av

GS skulle ha medfört kostnader på 475 miljoner mark brutto ([18]) och efter beaktande av likvidationsvärdet av GS:s tillgångar 381 miljoner mark netto.

76. Privatiseringen innebar i slutändan en total kostnad på 340 miljoner mark för GS. Tyskland hävdar att privatiseringen därför fortfarande var den gynnsammaste lösningen ur kostnadssynvinkel. Till följd därav skulle även det fastställda priset överensstämma med den privata investerarprincipen.

77. Såsom framgår av den likvidationsrapport av KPMG som Tyskland överlämnat uppgår likvidationskostnaderna för GS till 475 miljoner mark och består av följande element:

a) Skulder: 418 miljoner mark (varav delägarlån 196 miljoner mark, garanterade banklån 49 miljoner mark, övriga skulder 26 miljoner mark och avsatta medel för olika kostnader 147 miljoner mark).

b) Kostnaderna för likvidationsförfarandet: 57 miljoner mark, framför allt drifts- och nedläggningskostnader under likvidationstiden.

78. Enligt EG-domstolens dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Spanien mot kommissionen (Hytasa) ([19]) ansvarar en privat aktieägare i ett företag med begränsat ansvar för dess skulder endast upp till likvidationsvärdet av företagets tillgångar. Enligt likvidationsrapporten är detta värde 94 miljoner mark. Denna summa skall tjäna till att betala företagets samtliga skulder i den ordning som anges i gällande tysk konkursrätt. Likvidationskostnaderna är därför begränsade till detta belopp på 94 miljoner mark.

79. Uppgiften 475 miljoner mark baserar sig på att de statliga myndigheterna skulle betala alla företagets skulder, vilket skulle göra det nödvändigt att tillhandahålla ytterligare medel. Enligt EG-domstolens rättspraxis är denna kalkyl inte korrekt. EG-domstolen har fastställt att en privat investerare inte ens då han beaktar den långfristiga lönsamheten och sitt rykte skulle överväga kapitaltillskott i ett företag som är till salu, eftersom det härigenom inte ens på lång sikt ([20]) finns utsikter till vinst och högre kostnader uppstår än vid en försäljning av tillgångarna.

80. Vidare har EG-domstolen förklarat att man vid värderingen av likvidationen måste skilja mellan de åtaganden som staten måste göra som ägare av grundkapitalet och dess åtaganden som statlig myndighet. I GS:s fall har Tyskland som del av de totala likvidationskostnaderna tagit upp en rad kostnader för ägaren som i själva verket är kostnader för staten som offentlig myndighet. Det rör sig om följande:

a) Återbetalning av 49 miljoner mark garanterade banklån. Dessa garantier ställdes av Treuhandanstalt och BvS. Båda dessa är Förbundsinstitutioner (Bundesinstitutionen) som ägs direkt av staten. Vid tiden för privatiseringsförfarandet var de inte statliga aktieägare (först EREL och senare BMGB, vilka också de var Förbundsinstitutioner under direkt statlig kontroll ([21]). Alla garantifordringar som härrör från lån som inte kunnat betalas ur likvidationstillgångarna skulle således inte beröra EREL som andelsägare utan Treuhandanstalt/BvS som statliga institutioner.

b) Avsatta medel för ärvda åtaganden (Altlasten) på 15 miljoner mark (se skäl 83), beloppet på 22 miljoner mark för socialplanskostnader, som inte härrör från ett tvingande åtagande, och avsatta medel på 87 miljoner mark för kostnaderna för att sanera produktionsorten (dvs. rivning av samtliga byggnader, fullständig sanering av produktionsorten och försäljning av den till tredje part, även om försäljningspriset för produktionsorten skulle uppgå till högst 9 miljoner mark).

Med hänsyn till GS:s finansiella läge är det osannolikt att en privat investerare skulle använt ytterligare medel för en social plan. Lika litet skulle en privat investerare ha beslutat om sanering av produktionsorten, då försäljningsvärdet av området uppgick till endast 9 miljoner mark. Även om företaget enligt lag var skyldigt att genomföra en sanering, skulle aktieägaren i en likviditetssituation inte ha tillfört GS ytterligare medel. Dessa kostnader skulle staten bära.

81. Tyskland hävdar att enligt tysk lagstiftning betraktas delägarlån i fall av obestånd som eget kapital (den s.k. Eigenkapitalersatz), vilket medför att de inte kan utkrävas från de tillgångar som finns. Av detta skäl utgör

([18]) I rapporten beskrivs situationen den 30 juni 1996. Eftersom privatiseringen skedde först i februari 1997 framkommer en marginell skillnad mellan de nämnda beloppen och beloppen i fall av en privatisering. Dessutom har BMGB sedan dess efterträtt den statliga säljare som nämns i rapporten (EREL).

([19]) REG. EG-domstolen 1994, I-4103.

([20]) Ibid, punkt 26.

([21]) Orsaken till denna uppdelning var beslutet 1994 att upplösa Treuhand, vilket var förbundet med skapandet av tre olika organisationer, som alla övertog Treunhand-verksamheter. Garantierna överfördes till BvS, förvaltningen – och därmed ägarandelarna – däremot till EREL, senare BMGB.

dessa delägarlån kapital som aktieägaren ställt till företagets förfogande och som inte kan återkrävas vid en likvidation.

Kommissionen vidhåller sin uppfattning att i enlighet med EG-domstolens rättspraxis kan endast det tidigare nämnda likvidationsvärdet av tillgångarna, dvs. 94 miljoner mark, beaktas som likvidationskostnader. Men även om delägarlånen i sin helhet skulle inkluderas i likvidationskostnaderna, skulle dessa uppgå till 292 miljoner mark (tillgångar 94 miljoner mark + ägarandelar 198 miljoner mark) ([22]).

82. I jämförelse med privatiseringskostnaderna på 340 miljoner mark skulle ur kostnadssynvinkel en likvidation av GS ha varit fördelaktigare än en privatisering. Av detta följer att en privat investerare skulle ha likviderat företaget.

83. Beträffande miljökostnaderna på 15 miljoner mark anser kommissionen det vara ytterligare ett argument, att Tyskland inte uppger några jämförelsetal i förhållande till en privatisering i sin motivering av kostnaderna för en likvidation. Tyskland har uppgivit att dessa kostnader vid en likvidation måste bäras av andelsägaren. I fall av en privatisering täcktes kostnaderna för ärvda åtaganden av en undantagsbestämmelse från delstaten Sachsens sida. De privatiseringskostnader som Tyskland anför omfattar dock inga avsatta medel för framtida krav på miljöansvar. För en objektiv jämförelse bör åtminstone kostnaden för saneringen på 15 miljoner mark antingen inte beaktas vid beräkningen av likvidationskostnaderna eller räknas till kostnaden för privatiseringen. Genom att inbegripa ett till förfogande stående belopp på 15 miljoner mark i kostnaderna för privatiseringen skulle dessa stiga till 355 miljoner mark.

5.5.3 *Argumentet beträffande privatiseringsförfarandet*

84. Vad gäller det andra argumentet, har Tyskland underrättat kommissionen om att den statliga andelsägaren den 12 juni 1996 givit två investmentbanker (M.M. Warburg & Co och Freyberg Hambros) i uppdrag att finna en kandidat. Båda bankerna offentliggjorde i september 1996 ett memorandum med uppgifter om GS och dess dotterföretag WWB, som skulle ligga till grund för anbuden. Sammanlagt 23 potentiellt intresserade investerare bad om ytterligare upplysningar. Av dessa valdes tre (GMH, Industrial Technology och JPS) som antogs ha den nödvändiga tekniska och finansiella bakgrunden. Bilaterala förhandlingar inleddes med dem.

85. Tyskland lade fram en kort sammanfattning av läget i förhandlingarna med de tre parterna (Angebotssynopse für GSW vor Endverhandlungen mit GMH) som tjänade som utgångspunkt för övertagandet den 1 januari 1997.

86. Enligt uppgift från Tyskland fick GMH kontraktet framför allt därför att det var det enda företaget som lade fram en erforderlig affärsplan. Dessutom var dess anbud det bästa ur såväl finansiell som planmässig synvinkel. Tyskland har överlämnat GMH:s affärsplan (Unternehmenskonzept Gröditzer Stahlwerke GmbH).

87. Kommissionen anser att förfarandet inte var villkorslöst. I investmentbankernas memoranda efterfrågades inget bindande anbud. De potentiella intressenterna uppmanades att lägga fram en affärsplan där anbudsgivaren skulle ge detaljerade förpliktelser om skapande/bevarande av arbetsplatser, framtida investeringar och om finansieringen. Därefter skulle de utvalda parterna inbjudas till bilaterala förhandlingar och de gjorda åtagandena skulle ha ett avgörande inflytande på försäljningspriset. I bankernas memoranda hänvisas uttryckligen till möjligheten till beviljande av statligt stöd. Något konkret anbud efterfrågades inte och inga parameter eller tak gavs för anbuden.

88. Kommissionen anser vidare att förfarandet inte var öppet. Det skulle nämligen ske på grundval av handlingar som inte innehöll någon öppen anbudsinfordran enligt precisa instruktioner, utan endast en inbjudan till individuella förhandlingar på grundval av åtaganden som både säljaren och köparen måste göra och som skulle slutföras i en förhandlingsprocess på oklar grundval.

De i slutändan gjorda åtagandena påverkade det framförhandlade försäljningspriset. Skillnader i ståndpunkter under de avslutande förhandlingarna måste därför återföras på de valda förfarandena. Enligt kommissionens uppfattning innehåller GMH:s anbud (affärsplan) inget bindande anbud.

89. Under dessa omständigheter, där skillnaderna mellan anbuden återgick på det valda förfarandet, fick GMH som enda kandidat av de tre möjlighet till att inleda slutförhandlingar och att anpassa sin slutgiltiga ståndpunkt till säljarens krav.

90. Utgående från den hittillsvarande redogörelsen anser kommissionen att privatiseringen inte skett enligt ett öppet och villkorslöst förfarande. Tysklands argument att anbudsinfordran var öppen och villkorslös är inte hållbart.

([22]) Att exakt fastställa dess värde skulle kräva en ingående analys av företaget och dess framtidsutsikter.

5.5.4 *Stödbelopp till GS som skall beaktas*

91. I enlighet med sin gängse praxis konstaterar kommissionen att vid en försäljning, vars villkor skulle vara oacceptabla för en privat investerare utgör det negativa försäljningspriset i sin helhet stöd.

92. Den största delen av det negativa försäljningspriset består dock i skuldbefrielse, återbetalning och/eller delvis övertagande av lån/krediter samt i avstående av återbetalning av subventioner. Dessa åtgärder har redan prövats ([23]). För att beräkna de stöd som är relevanta inom ramen för privatiseringen måste dessutom de finansiella åtgärder som nämns i skälen 17 och 18 beaktas. Säljarens (BMGB) åtaganden i privatiseringsavtalet med avseende på GS uppgår totalt till

a) 37,5 miljoner mark som stöd till investeringar och drift, samt

b) 16,3 miljoner mark i form av lån, som skall återbetalas vid en senare tidpunkt då regionalstöd inom ramen för det regionala stödprogrammet erhålls. Hittills har dock endast 13 miljoner mark betalats.

93. Alla dessa åtgärder beviljades i enlighet med privatiseringsavtalet, som trädde i kraft den 1 januari 1997. Det totala beloppet uppgår till 53,8 miljoner mark. Av detta har stöd till ett belopp av 50,5 miljoner mark betalats. Ytterligare stöd till ett belopp av 3,3 miljoner mark är kopplade till privatiseringsavtalet som restlån, men har ännu inte utbetalats.

94. Beträffande fördelningen av de olika beloppen har Tyskland uppgivit att ett totalt belopp på 33 miljoner mark investerades i GS under åren 1997 och 1998. Av denna summa gick 1 miljon mark till produktionsområdet stål, 32 miljoner mark till de anläggningar som omfattas av EG-fördraget och de återstående 17 miljoner mark användes för driften.

5.5.5 *Bedömning av stöden till förmån för GS*

95. De bedömningskriterier som förklaras i skälen 43–63 leder till slutsatsen att investeringen på 1 miljon mark inom produktionsområdet stål och driftsstödet på 17 miljoner mark skall bedömas enligt gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin. Investeringsstöden till de produktionsanläggningar som inte omfattas av EKSG-fördraget, bl.a. regionalstöd inom ramen för det regionala stödprogrammet, skall bedömas enligt de stödtak som gäller för regionalstöd.

96. Enligt de sjätte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin är varken allmänt investeringsstöd eller driftsstöd tillåtna för EKSG-stålindustrin. Det därmed förbundna beloppet på 18 miljoner mark (1 miljon mark + 17 miljoner mark) strider därför mot artikel 4 c i EKSG-fördraget och de sjätte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

97. Eftersom Tyskland inte lämnat några uppgifter om fördelningen av 3,3 miljoner mark, som enligt privatiseringsavtalet fortfarande skall betalas, kan man inte dra slutsatsen att detta stöd skall användas för att täcka kostnaderna för investeringar inom den sektor som inte omfattas av EKSG-avtalet. Detta stöd är därför oförenligt med den gemensamma marknaden för kol och stål enligt artikel 4 c i EKSG-fördraget och de sjätte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

98. Investeringsstöden till produktionsanläggningar som inte omfattas av EKSG-fördraget kan kommissionen bedöma på grundval av de tillämpliga bestämmelserna i EG-fördraget. Enligt de gällande reglerna för regionalstöd tillåts dock endast en stödnivå på 35 % brutto inklusive kumulering med andra regionala stödordningar. Eftersom de investeringar som skall beaktas uppgår till 32 miljoner mark, kan 11,2 miljoner mark förklaras vara oförenliga med den gemensamma marknaden. Det resterande beloppet på 20,8 miljoner mark gäller stöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden.

5.5.6 *Stöd till förmån för WWB*

99. De ytterligare stöden till förmån för WWB inom ramen för privatiseringen uppgick till 4,5 miljoner mark i form av förskottsbetalningar på framtida regionalstöd. Med hänvisningar till skälen 23 och 24 konstaterar kommissionen att stöden till förmån för WWB ligger inom gränserna för respektive Treuhandprogram. Följaktligen är dessa stöd förenliga med den gemensamma marknaden.

5.6 ***Överföring av tillgångar***

100. För att vederbörligen efterkomma ett kommissionsbeslut som föreskriver återbetalning, måste medlemsstaten agera på samma sätt som en privat fordringsägare (och åtminstone lika noggrant som medlemsstaten själv skulle agera t.ex. vid indrivning av skulder som gäller skatter eller sociala avgifter). Därvid måste den nationella rätten tillämpas på samma sätt som vid en indrivning på rent nationellt rättsliga grunder och på sådant sätt att indrivningen inte omöjliggörs eller orimligt försvåras. Detta innebär att medlemsstaten i princip omedelbart måste

([23]) Kostnaderna för privatiseringen av GS (340 miljoner mark) uppgick enligt överenskommelser inför privatiseringen till totalt 286 miljoner mark: avskrivning av delägarlån 198 miljoner mark, avveckling och fortbestånd av de garanterade krediterna 53 miljoner mark, subventioner för sociala åtgärder 28 miljoner mark, avstående från subventioner enligt artikel 249 h AFG 7 miljoner mark samt ytterligare poster upp till saldot. Denna summa tillsammans med nytt stöd (38 och 16 miljoner mark) ger totalt 340 miljoner mark.

driva in skulderna med alla till buds stående medel. Då så är möjligt måste medlemsstaten för detta ändamål vidta exekutiva åtgärder mot alla tillgängliga tillgångar, och slutligen, om företaget saknar möjlighet att betala skulden, försätta företaget i likvidation.

101. Det är möjligt eller till och med sannolikt att alla återstående anläggningstillgångar i företaget säljs i samband med likvidationen efter ett obeståndsförfarande. Detta är i och för sig inte särskilt problematiskt, eftersom försäljningen sker under uppsikt av en konkursförvaltare, som skall uppnå bästa möjliga resultat åt fordringsägarna, varvid behållningen av försäljningen av anläggningstillgångarna skall tjäna till att täcka fordringsägarnas krav. Även om behållningen av försäljningen av anläggningstillgångarna inte kan vara tillräcklig för att betala alla företagets skulder och på så sätt garantera en fullständig återbetalning, är likvidationen inte utan värde med avseende på konkurrensvillkoren. Konkurrerande företag, som kan ha skadats av det oförenliga statliga stödet, bör ges tillfälle att fylla den marknadslucka som det likviderade företaget efterlämnat, och slutligen även att förvärva och effektivare bruka de sålda anläggningstillgångarna.

102. I det föreliggande fallet fick kommissionen, efter det att förfarandet inletts och strax innan den fattade sitt slutliga beslut, kännedom om att anläggningstillgångar från GS överförts till andra företag som kontrolleras av BvS till priser som ligger under marknadspriserna eller utan öppet anbudsförfarande. Syftet med eller effekten av ett sådant agerande kan vara att försöka undandra de ifrågavarande anläggningstillgångarna från giltighetsområdet för kommissionens beslut och fortsätta den ekonomiskt olönsamma verksamheten. Detta skulle strida mot medlemsstaternas åtagande att se till att de skyldigheter som följer av kommissionens beslut uppfylls.

103. Liksom vid all indrivning måste den medlemsstat som agerar som fordringsägare använda alla medel enligt nationell rätt – exempelvis bestämmelser om bedrägeri till nackdel för fordringsägare eller om misstankar om överenskommelser före konkursen – för att se till att en sådan indrivning varken kan ifrågasättas eller upphävas.

104. För att därtill förhindra att kommissionens beslut kringgås och säkerställa att alla snedvridningar av konkurrensen undanröjs, skall den i förekommande fall kräva att indrivningen inte begränsas till den ursprungliga stödmottagaren, utan utsträcks till det företag som fortsätter det ursprungliga företagets verksamhet med hjälp av de överförda produktionsmedlen, förutsatt att vissa aspekter på överföringen hos de båda företagen gör det möjligt att fastställa att affärsverksamheten fortsätts. Till dessa aspekter, vilka prövas av kommissionen, hör bl.a. föremålet för överföringen (tillgångar och skulder, övertagande av arbetskraft, sammanfattade tillgångar), försäljningspriset, identiteten hos aktieägaren och/eller ägaren till det ursprungliga företaget och det förvärvande företaget, tidpunkten för överföringen (efter inledande av granskningarna, den formella granskningen eller efter antagande av det slutliga beslutet) och överföringens lönsamhet.

105. Trots att Tyskland informellt hävdat att de nämnda överenskommelserna inte skall uppfyllas, anser kommissionen det nödvändigt att i detta beslut slå fast att begreppet stödmottagare förutom GS även inbegriper varje annat företag till vilket tillgångar skulle ha kunnat bli överförda för att kringgå effekten av detta beslut.

6. **Slutsatser**

106. Åtgärderna för att täcka kostnaderna för sysselsättningsfrämjande åtgärder enligt paragraf 249 AFG på upp till 6,9 miljoner mark är inte stöd. Subventionerna till ett belopp av 54,4 miljoner mark för att finansiera den sociala planen och ytterligare åtgärder är förenliga med artikel 4 c i EKSG-fördraget och med de tillämpliga gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin.

107. Kommissionen drar slutsatsen att investeringsstöd till ett belopp av 44,9 miljoner mark som under åren 1992–1999 under olika beteckningar ställts till GS:s förfogande är förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88.2 i EG-fördraget.

108. Kommissionen drar vidare slutsatsen att Tyskland före och efter privatiseringen av GS vidtagit en rad olagliga åtgärder med avseende på detta företag. Detta gäller stöd till ett belopp av totalt 242,4 miljoner mark. Detta belopp består av följande:

a) Ett belopp på 155,5 miljoner mark, som skall bedömas enligt EKSG-fördraget, och som består av följande:

I 13,3 miljoner mark som investeringsstöd för produktionsområdet stål under åren 1992–1996.

II 1,0 miljon mark som investeringsstöd för produktionsområdet stål under åren 1997–1998.

III 124,2 miljoner mark som driftsstöd under åren 1992–1996.

IV 17,2 miljoner mark som driftsstöd under åren 1997–1998.

Dessa stöd är oförenliga med artikel 4 c i EKSG-fördraget och de tillämpliga gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin. Tyskland måste återkräva dessa stödbelopp.

b) Ett belopp på 83,2 miljoner mark (62,4 miljoner mark före privatiseringen och 20,8 miljoner mark under privatiseringen), bestående av investeringsstöd utöver taket för regionalstöd på 35 %, som skall bedömas enligt EG-fördraget. Stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88.2 i EG-fördraget. Tyskland måste återkräva dessa stödbelopp.

c) Ett ytterligare belopp på 3,3 miljoner mark som Tyskland avser att bevilja till förmån för GS och som skall bedömas enligt EKSG-fördraget. Detta stöd är oförenligt med artikel 4 c i EKSG-fördraget och de sjätte gemenskapsreglerna för stöd till stålindustrin. Det får inte beviljas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Tysklands utbetalning på 6,9 miljoner mark till förmån för Gröditzer Stahlwerke GmbH (GS), för att täcka kostnader enligt paragraf 249 i lagen om främjande av sysselsättningen (Arbeitsförderungsgesetz), utgör inget stöd i den mening som avses i artikel 4 c i EKSG-fördraget.

Artikel 2

Följande åtgärder, som Tyskland genomfört till förmån för GS för att finansiera en social plan och ytterligare åtgärder till förmån för övertaliga anställda i företaget, är förenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål:

a) Finansieringen av ett belopp av 26,1 miljoner mark genom lån som beviljats av de olika statliga aktieägarna i GS (Treuhandanstalt/EREL/BMGB).

b) En av BMGB betalad subvention på 28,3 miljoner mark.

Artikel 3

Investeringsstöd som beviljats till förmån för GS till ett totalt belopp av 44,9 miljoner mark och som består av

a) 8,4 miljoner mark inom ramen för programmet Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur 1994,

b) 3,6 miljoner mark i form av skattemässiga investeringsstöd enligt lagen om investeringstillskott (Investitionszulagengesetz) under åren 1992–1995,

c) 32,9 miljoner mark, bestående av banklån som till 100 % garanterats av Treuhandanstalt och Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS), delägarlån som beviljats av de olika aktieägarna i GS under åren 1992–1996 samt regionala stöd som betalats inom ramen för programmet Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur under åren 1997–1999,

utgör statliga stöd som är förenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 87 a i EG-fördraget.

Artikel 4

Investeringsstöd som GS beviljats till ett totalt belopp av 83,2 miljoner mark och som består av banklån som till 100 % garanterats av Treuhandanstalt/BvS, delägarlån som beviljats av de olika statliga aktieägarna i GS (Treuhandanstalt/EREL/BMGB) under åren 1992–1996 samt subventioner inom ramen för privatiseringsavtalet och regionalstöd som under åren 1997–1999 betalats inom ramen för Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur, är oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 5

De åtgärder som Tyskland genomfört till förmån för GS till ett totalt belopp av 155,5 miljoner mark och som består av investeringsstöd på upp till 14,3 miljoner mark och driftsstöd på upp till 141,2 miljoner mark (varav 17,0 miljoner mark gäller en subvention inom ramen för privatiseringsavtalet och 124,2 miljoner mark en finansiering genom de av Treuhandanstalt/BvS till 100 % garanterade banklånen och de delägarlån som beviljats av de olika statliga aktieägarna i GS (Treuhandanstalt/EREL/BMGB)), utgör statliga stöd som är oförenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål.

Artikel 6

De stöd till förmån för GS som Tyskland enligt artikel 9.2 i avtalet av den 27 februari 1997 om försäljning av andelar i Gröditzer Stahlwerke GmbH till Georgsmarienhütte GmbH avser att bevilja till ett belopp av 3,3 miljoner mark i form av lån som förskottsbetalningar på regionalstöd som företaget skall få, är oförenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål.

Artikel 7

1. Tyskland skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artiklarna 4 och 5 och som olagligen ställts till förfogande.

2. Återkravet skall ske i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att det inte omöjliggörs eller orimligt

försvåras av nationell lagstiftning. Till beloppet skall läggas ränta som beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten för regionalstöd och löper från och med den dag då stödet betalades ut till stödmottagaren till dess att det faktiskt återbetalas.

3. Enligt denna artikel skall mottagare betyda inte endast GS, utan i sista hand även varje annat företag till vilket tillgångar överförts på sådant sätt att överföringen upphäver effekten av skäl 1.

Artikel 8

Walzwerk Burg GmbH är förmånstagare inom ramen för en befintlig stödordning. Därför avslutas förfarandet med avseende på detta företag.

Artikel 9

Tyskland skall inom två månader från dagen för delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att följa detta beslut.

Artikel 10

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 1999.

På kommissionens vägnar
Monika WULF-MATHIES
Ledamot av kommissionen